

**Landbruksdirektoratet
PB 8140 Dep.**

0033 OSLO

Areal og forvaltning

Saksh: Sissel Lilleland

Tlf: 53 65 61 30

Dato : 14.09.2018

Vår ref: 18/20702

Dykkar ref:

Arkiv: K2 - V1

Høyringsuttale til forslaget til nasjonal instruks om regionale miljøtilskot i jordbruket

Det skal fastsetjast nye fylkesvise forskrifter om regionale miljøtilskot i jordbruket for perioden 2019 – 2022. Landbruksdirektoratet har utarbeidd forslag til instruks for desse tilskota, som skal leggjast til grunn når dei ulike fylka skal fastsetja sine forskrifter for regionale miljøtilskot. Instruksen angir kva som skal vera sentralt fastsette vilkår for miljøtiltaka, og kva fylka kan bestemma sjølv.

Saka er sendt på høyring til alle fylkesmennene og til næringsorganisasjonane sentralt, med ein frist for å koma med merknader innan den 14. september. Nokre av forslaga vil få store følgjer for mange kommunar, og vi i Vindafjord vil nytta sjansen til å peika på konsekvensar for jordbruket i vår kommune.

Dette gjeld spesielt forslaga til:

- Fjerning av tilskot til bratt innmarksbeite, og bratt, dyrka jord som ikkje vert hausta maskinelt
- Skjøtsel av styvingstre
- Turstiar og bortfall av krav til merking og kartfesting.
- Årleg tilskot til oppreinsking av fangdammar, i staden for eit større tilskot det året dammen vert reinska

Dei regionale miljøprogramma skal gje ei målretting av miljøinnsatsen i jordbruket utover det som er mulig gjennom generelle, nasjonale ordningar. Regionale miljøprogram vart etablert i 2005, og vart finansiert over jordbruksavtalen ved å overføra rammer frå nokre tilskotsordningar, pluss overføring av ein del millionar avsette til dei generelle areal- og kulturlandskapstilskota.

Hensikten var nettopp å tilpassa regelverket til dei ulike miljø- og driftsutfordringane i fylka. For å framleis ha ei tilfredsstillande målretting av tiltaka, med spesifikke avgrensingar og vilkår i dei ulike fylka, meiner Vindafjord kommune at det er ein føresetnad at ein skal halda fram med regionale forskrifter, slik forslaget legg opp til.

Dei tilsette på Landbrukskontoret i Vindafjord har brukt mykje tid til å informera og hjelpe bøndene med å søkje, for å oppnå ønska miljø og driftsgevinst.

Vi forventar at tilskotsordningane også framover skal vera attraktive og inkludera mange av våre bønder, slik at søknadsomfanget kan oppretthaldast.

Då er det bl.a. naudsynt med desse endringane i dykkar forslag til instruks;

§ 4 Drift av bratt areal

Tilskot til skjøtsel av bratt areal sikrar brei oppslutting til regionalt miljøprogram, og er viktig for å nå ut med dei andre, smalare, tilskotsordningane til rett målgruppe. Føremålet med tilskotet er å stimulera til skjøtsel av areal som har driftsvanskar, og sikra god produksjon på desse areala.

Staten peikar i sitt tilbod til bøndene på at tilskot til bratt areal er viktig for å opprettholda det fantastiske kulturlandskapet. Det er derfor uforståeleg at den same staten, nokre månader seinare, vil avgrensa høve for dei fleste bøndene til å søkja om dette RMP-tilskotet hjå dei fylka som allereie har ei innarbeidd ordning på dette.

I Rogaland utgjer beita ca. 50 %. Fylket har om lag 30 prosent av innmarksbeita i Noreg, og desse utgjer ein avgjerande del av fôrgrunnlaget her. Fylkesmannen sine kartberekningar viser at 85 % av det bratte areal som får miljøtilskot, er innmarksbeite. Fjerning av tilskot til bratte innmarksbeite svekkar satsinga på driftsvanskar med om lag 8,4 mill. kr i Rogaland. Vi meiner det er i strid med føringane frå jordbruksoppgjeret.

I instruksen er det føreslått å avgrensa tilskotet til areal som vert hausta maskinelt og ikkje einssidig beita. Vi stiller spørsmål til korleis eit slikt krav skal kontrollerast. Tilsvarande skilje mellom beite eller slått for å få arealtilskot, finn vi ikkje i produksjonstilskot. Det er i vårt område ikkje uvanleg praksis at fulldyrka areal vert brukt til beitemark.

Når det kjem til drift av beiteareal, så kan det verke som det dessverre er etablert ei feilaktig oppfatning om at innmarksbeita ikkje krev arbeidsinnsats frå bonden. Eit intensivt drive «kulturbeite» som dei vert kalla i Rogaland, gir høg avkastning og må stellast på lik linje med anna jordbruksareal. Svært mange av innmarksbeitene i Rogaland er godkjend som spreieareal. Det vil seie at dei vert gjødsla både med husdyrgjødsel og med mineralgjødsel. Sprøyting og ugrashandtering vert gjort manuelt, og det seier seg sjølv at dette er arbeidskrevjande på areal som ikkje kan haustast maskinelt.

Ein skulle tru at det å fjerna høvet til å gje tilskot til bratte innmarksbeite, botnar i politiske prioriteringar, og ikkje i forvaltningsmessige omsyn. Vi kan ikkje heilt forstå at det skal vera politiske prioriteringar, all den tid at staten sjølv i jordbruksoppgjeret føreslår å setja av meir midlar til dette området, utan å presisera ei stor innstramming av bruken. Til alt overmål så poengterer staten at det er ei viktig satsing for kulturlandskapet, utan å presisera at det berre gjeld den delen som er maskinelt hausta.

Teknisk sett kan dette løysast gjennom å ha to tiltaksklassar. Då kan fylke som ikkje vil prioritera innmarksbeite, velje bort dette. Ordninga er enkel å administrera, både for oss i kommunen og Fylkesmannen.

§ 13 Skjøtsel av styvingstre

Vi meiner tilskotet til styvingstre må utbetalast årleg slik som i dag. På stadleg kontroll er det ikkje vanskeleg å kontrollera om treet er styva mange år i etterkant. Endring til at tilskotet vert utbetalt det året det vert styva, vil vera vanskelegare å forvalta. Føretak som har mange styvingstre, vil ikkje nødvendigvis skjøtta alle trea same år. Kravet om at det ikkje skal gis tilskot oftare enn kvart femte år, vert då vanskeleg for kommunen å kontrollera. Faren for feilopplysningar vil også auka då søkjar ofte importerer kartdata, og innteikning av styvingstre frå tidlegare år vil «henga igjen».

§ 24 Vedlikehald av turstiar i jordbrukslandskapet

Dersom alle turstiane skal få same tilskotssats, må ein auka den økonomiske ramma til denne ordninga, eller redusera satsen pr. meter med tursti. I Rogaland er det sett krav om samanhengande turstinettverk, og merking på offentleg tilgjengeleg kart. Det er forslag om å ta dette bort. Vi ber om at Fylkesmannen framleis kan setja desse krava.

§ 34 Vedlikehald av fangdam

Det er over 350 reinseparkar i Rogaland, og vi er redd for at forslaget vil svekka motivasjonen til vedlikehald. Kostnaden knytt til vedlikehald er i hovudsak knytt til sjølve reinskinga. Det kan ta alt frå 3 – 15 år før det er nødvendig med reinsking. Det er i dag utfordrande nok å stimulera til reinsking sjølv med eit høgt tilskot (tilskotet i Rogaland blir utbetalt i det året det vert renska opp). Eit årleg beløp som då nødvendigvis må vera lågt, vil fungera meir som arealerstatning. Det året det skal reinskast, vil kostnaden vera monaleg høgare enn tilskotet. I verste fall kan søkjar søke på tilskotet fram til reinsking er nødvendig, for så å unnlate å søkje. Då har miljøtilskotet ingen gevinst.

Ut frå dette ber vi om at Landbruksdirektoratet endrar instruken for forskrifta i tråd med våre og Fylkesmannen i Rogaland, sine innspel.

Med helsing

Erle Mæland Aasheim
Einingsleiar Areal- og forvaltning

Sissel Lilleland
Seniorrådgjevar Landbruk

Dokumentet vert sendt utan underskrift. Det er godkjent i samsvar med interne rutinar.

Kopi til:

Fylkesmannen i Rogaland -
Landbruksavd.

Pb 59 Sentrum

4001 STAVANGER